

підручник. Київ, 2008. 360 с.

5. Господарський процесуальний кодекс України: Закон від 6 лист. 1991 р., ред. від 1 трав. 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

УДК 346.14(043.2)

**Фролов Є.Є.**, студент,  
Факультет менеджменту, транспорту та логістики,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Загрішева Н.В., к.ю.н., доцент

## **ЩОДО ПОНЯТТЯ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ**

Дослідження поняття «корпоративні права» має важливе значення не лише для регулювання внутрішніх відносин, які виникають в процесі діяльності господарських товариств, а й для визначення шляхів їх реалізації та захисту.

Метою даної роботи є дослідження законодавчого та доктринального підходу до визначення поняття корпоративних прав. Термін «корпоративні права» уперше з'явився у системі вітчизняного законодавства ще за часів існування СРСР, але він містився лише в деяких міжнародних угодах з питань уникнення подвійного оподаткування і фактично не привертав уваги науковців за відсутністю практики застосування відповідних норм.

Створення та функціонування нових типів господарських організацій, серед яких значне місце посіли організації корпоративного типу, розпочалось після прийняття в 1991 році законів «Про підприємництво», «Про підприємства в Україні», «Про господарські товариства». У п. 5 Декрету Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 р. № 24-92 «Про упорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених при участі державних підприємств» зазначається, що керівникам, заступникам керівників державних підприємств, установ і організацій, їх структурних підрозділів, а також посадовим особам державних органів, органів місцевого і регіонального самоврядування дозволялось «отримувати дивіденди від акцій, а також доходи від інших корпоративних прав». У роз'ясненні цього Декрету було зазначено, що під корпоративним правом розуміють право громадян на управління суб'єктами підприємницької діяльності й одержання дивідендів відповідно до своєї частки майна.

У сучасному національному законодавстві поняття «корпоративні права» знайшло своє відображення в таких нормативно-правових актах як Господарський кодекс України (далі – ГК України), Цивільний кодекс України (далі – ЦК України), Податковий кодекс України (далі – ПК України), Законі України «Про акціонерні товариства» та інших.

У ст. 167 ГК України, на нашу думку, зазначено загальне поняття корпоративних прав - це права особи, частка якої визначається у статутному фонді (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами.

Щодо ПК України, у ст. 153.3 корпоративні права визначено як «права особи, частка якої визначається у статутному фонді (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами».

У свою чергу, дослідивши ЗУ «Про акціонерні товариства», можна дійти висновку, що це поняття є спеціальним, тобто, характерним лише для певних видів суб'єктів господарювання. В пп. 8 п. 1 ст. 2 закону зазначено, що корпоративні права – сукупність майнових і немайнових прав акціонера – власника акцій товариства, які впливають з права власності на акції, що включають право на участь в управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів та активів акціонерного товариства у разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правомочності, передбачені законом чи статутними документами [5].

Виходячи із загального визначення, можна сформулювати такі ознаки корпоративних прав :

1) належність цих прав як фізичній, так і юридичній особі, але відповідно до ч. 2 ст. 167 ГК України, законом можуть бути встановлені обмеження щодо їх володіння та здійснення;

2) зумовленість прав належністю особі частки в статутному капіталі господарської організації ; при цьому така частка може становити і 100%;

3) ці права включають в себе «базові» права:

а) право на управління господарською організацією;

б) право на отримання певної частки прибутку господарської організації;

в) право на отримання активів в разі ліквідації господарської організації, а також інші права, передбачені законом чи установчими документами.

Для вирішення вказаних проблем, виходячи з ознак корпоративних прав, ми пропонуємо наступне їх визначення: корпоративні права – це встановлені законодавством та установчими документами елементи господарсько-правового статусу особи-учасника господарського товариства, які надають їй певні права на реалізацію волі учасників щодо управління та регулювання діяльності організації.

#### *Література*

1. Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств: Декрет Кабінету Міністрів України від 31 груд. 1992 р. № 24-9. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/24-92>.

2. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 верес. 2008 р. № 514-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.

3. Гайворонський В.М., Жушман В.П. Господарське право України. Харків: Право, 2005. URL: <http://pravoznavec.com.ua/books/312/23992/14/>.

УДК 346.3:656.073.28(043.2)

**Чернявська Р.І.**, студентка,  
Юридичний факультет,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Поліщук І.В., старший викладач

## **ДОГОВІР ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ**

Договір перевезення вантажу є різновидом договірних зобов'язань, що виникають у зв'язку з перевезенням (поряд з договорами перевезення пасажирів, пошти тощо). Правова сутність цього договору полягає у тому, що, по-перше, він опосередковує відносини суб'єктів господарювання з надання одного з видів транспортних послуг – перевезення вантажів, що дозволяє віднести його до транспортних договорів; по-друге, він містить зобов'язання сторін, які виникають у зв'язку із здійсненням одного з видів господарської діяльності – переміщенням продукції виробничо-технічного призначення та виробів народного споживання тим чи